

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder

Forslag til vern av
Birkelid
naturreservat

Songdalen kommune

Vest-Agder fylke

Utkast til verneplan for skog

Høringsutgave mai 2016

Innhold

Innledning.....	3
Naturfaglige registreringer.....	3
Verneform	3
Hva medfører vern av Birkelid naturreservat?.....	4
Forskrifter og restriksjonsnivå.....	4
Generell kommentar til verneforskriften.....	4
Inngrep	4
Planter	5
Dyreliv.....	5
Friluftsliv.....	5
Motorferdsel	5
Skjøtsels- og forvaltningsplaner	6
Generelle unntaksbestemmelser	6
Forvaltningsmyndighet.....	6
Økonomisk erstatning	6
Verneprosessen.....	7
Kunngjøring – oppstart av verneprosess.....	7
Sammendrag og vurdering av innkomne innspill.....	7
Høring og videre prosess	7
Beskrivelse av området	8
Områdebeskrivelse.....	8
Skogstruktur/påvirkning.....	8
Verneverdier.....	8
Verneformål	9
Tekniske inngrep	9
Planstatus	9
Andre interesser	9
Forslag til forskrift om vern av Birkelid naturreservat i Songdalen kommune i Vest-Agder fylke	10

Høring av verneplan for Birkelid naturreservat i Songdalen kommune, Vest-Agder fylke

Innledning

Dette verneforslaget gjelder opprettelse av Birkelid naturreservat og berører to eiendommer, hvorav en på statlig grunn. Den andre eiendommen som inngår i det foreslåtte naturreservatet er tilbudt av grunneier gjennom ordningen med frivillig vern av skog. Verneforslaget omfatter ca.720 dekar. Lokaliteten er i kommuneplanens arealdel avsatt til land-bruks-, natur- og friluftsområde (LNF-område).

Verneplanen sendes på høring etter avtale med Miljødirektoratet.

Naturfaglige registreringer

Naturkvaliteter og verneverdier i det foreslåtte verneområdet er beskrevet i oppdragsrapport «Naturfaglige registreringer i skog 2014 – Ecofact rapport 453». I rapporten beskrives naturgrunnlag, vegetasjon, skogstruktur og påvirkning og det gis beskrivelse, avgrensing og en verdivurdering av kjerneområder/ nøkkelbiotoper. Verdivurderingen tar utgangspunkt i fra en rekke kriterier som urørthet, død ved, forekomst av gamle trær, variasjon, rikhet, arrondering og forekomst av sjeldne og trua arter. Verdivurderingen er foretatt etter Miljødirektoratets standardmal for vurderinger for verneområder.

Verneverdiene i det foreslåtte naturreservatet på Birkelid er knyttet til rik edelløvskog. Området har en høy treslagsvariasjon og inneholder flere lokaliteter med rik edelløvskog av alm-lindeskog og lågurt-eikeskogutforming. De rikeste alm-lindeskogskogslokalitetene inneholdt også hassel, rogn, spisslønn, svartor, bjørk, eik og osp samt noen basekrevende karplanter som kranskonvall, myske og trollbær. Det ble gjort funn av flere rødlistede lavararter i området, blant annet *Gyalecta truncigena* og klosterlav (*Biatoridium monasteriense*). Det er henholdsvis første og andre funn i Vest-Agder av disse to artene. Totalt sett er antall registrerte rødlistearter i området høyt i Agdermålestokk, og det antas et middels potensial for å finne flere rødlistede insekter og markboende sopp i området.

Området er av regional verneverdi (**), og et vern av Birkelid naturreservat vil bidra til å dekke opp mangler ved skogvernet i Norge innenfor lavlandsskog (nemoral sone). En nærmere beskrivelse av de naturfaglige registreringene finnes under områdebeskrivelsen lenger bak i verneplanen.

Verneform

Skogområder som inngår i ordningen med frivillig vern skal normalt fredes som naturreservat, jf. naturmangfoldloven § 37. Fylkesmannen mener at naturreservat er den mest aktuelle verneformen for det området som er tilbudt for vern. Området tilfredsstillter etter vår vurdering vilkårene i naturmangfoldloven (nml.) § 37 om områder som kan vernes som naturreservat. Verneformålet i det

foreslåtte Birkelid naturreservat bygger på at det i størstedelen av området skal skje en friutvikling. En fri utvikling innebærer at de naturlige økologiske prosessene i skogen skal kunne finne sted uforstyrret.

Hva medfører vern av Birkelid naturreservat?

Ved vern av skog som naturreservat legges det vekt på at det er hele økosystemet og de økologiske prosessene som skal vernes. Verneformålet innebærer at det skal skje en naturlig utvikling dvs. at de naturlige økologiske prosessene skal kunne finne sted i området.

Et vernevedtak vil på grunn av verneformålet få konsekvenser for bruken og hvilke aktiviteter som kan foregå i området. Alle tiltak som kan føre til endringer i naturmiljøet vil være forbudt. Skogsdrift, skogskjøtsel, uttak av ved, nydyrking og lignende aktiviteter samt oppføring av bygninger vil ikke være tillatt. En del tiltak vil være søknadspliktige. I fellesskap vil søker og forvaltningsmyndighet ofte komme fram til løsninger som gjør at det ønskede tiltaket kan gjennomføres uten å komme i konflikt med verneformålet. For enkelte søknadspliktige tiltak kan det gis tillatelser som gjelder for flere år om gangen. Tradisjonelle friluftslivsaktiviteter som vanlig ferdsel til fots og på ski, jakt og plukking av bær og sopp vil kunne foregå som tidligere.

Forskrifter og restriksjonsnivå

Fylkesmannen har utarbeidet et forslag til verneforskrift for området. Her er det forsøkt å gjøre tilpasninger i samsvar med de opplysningene vi har fått om brukerinteressene i området etter kunngjøring om oppstart av arbeidet med verneplanen. Nye forhold som blir kjent om det enkelte verneområde og uttalelser som kommer inn i forbindelse med den sentrale høringen kan medføre at det blir gjort ytterligere tilpasninger av verneforskriften etter høringsperioden er utløpt. Det er derfor av stor betydning at høringsinstansene kommer med innspill til verneforskriften. Mulighet for justering av verneforskriften må vurderes opp mot hensynet til verneformålet i hvert enkelt tilfelle.

Generell kommentar til verneforskriften

Den lokale verneforskriften gir en nøyaktig oversikt over hva vernet innebærer med hensyn til hvilke tiltak og aktiviteter som kan gjennomføres i verneområdet. Nedenfor gis det noen generelle kommentarer til forskriften.

Inngrep

Verneforskriften legger opp til at tiltak som kan endre naturmiljøet er forbudt. Bestemmelsen inkluderer anlegg av ulike slag (midlertidige og faste), men også andre typer tiltak som uttak og oppfylling av masse, henleggelse av avfall og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Det er ikke tillatt å føre opp nye bygg som for eksempel hytter eller jaktbuer i reservatet. Vedlikehold av anlegg som er i bruk på fredningstidpunktet er tillatt. Anlegg viser her til eksisterende skogsbil/traktorveier med mer.

Gjennom verneprosessen vil Fylkesmannen vurdere hvilke stier og traktorveier som skal kunne vedlikeholdes. Disse vil bli avmerket i vernekartet. For at eldre traktorveier skal kunne vedlikeholdes må de ha et lovlig og reelt bruksformål ut over uttransport av felt storvilt. Fylkesmannen minner om at traktorveier som regel er anlagt i forbindelse med drift av skogen. Ved et vern av området vil

skogsdrift ikke være tillatt og behovet for å vedlikeholde denne type drifteveier faller derfor ofte bort.

Det bemerkes at plan- og bygningslovens (pbl) bestemmelser vil gjelde i tillegg til bestemmelsene i verneforskriften, men at det ikke kan gis tillatelser utover det som er tillatt etter vernereglene.

Planter

Vernebestemmelsene legger opp til en generell plantelivsfredning som inkluderer all vegetasjon i reservatet. Det er heller ikke tillatt å så eller plante trær og annen vegetasjon. Plukking av bær og matsopp er fremdeles tillatt som før og det vil også være tillatt å gjøre opp bål dersom en samler små tørrkvist eller benytter seg av medbrakt ved.

Dersom plukkhogst inngår som nødvendig skjøtselstiltak for å opprettholde verneverdiene, vil dette være tillatt.

Dyreliv

Det er lagt opp til en generell fugle- og dyrelivsfredning i naturreservatet. Det er likevel åpnet opp for jakt og fangst i samsvar med gjeldende lovverk i området.

Friluftsliv

Ferdsl til fots og på ski i verneområdet er tillatt. Ut fra en generell vurdering av faren for forstyrrelser og slitasje på markvegetasjonen, er sykling, ridning og bruk av hest og kjerre forbudt utenom på traseer som er godkjent for slik bruk.

Det er heller ikke tillatt å bruke naturreservatet til idrettsarrangementer eller større arrangementer. Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til at enkelte større arrangementer kan gjennomføres i reservatet. Noen få telt eller en skoleklasse anses ikke å være større arrangement. Verneforskriften har en spesifisert dispensasjonsbestemmelse i § 7, punkt 4 som viser til at tilretteleggingstiltak og bruk av reservatet for friluftsliv og pedagogiske aktiviteter kan tillates etter søknad dersom det ikke er i strid med vernevedtaket. Gjennomføring av en ordinær befarings med en skoleklasse som ikke krever noe nærmere tilrettelegging vil ikke være søknadspliktig, jf. vurderingen over.

Dersom det over tid viser seg at tillatt ferdsel er i strid med verneformålet, kan Miljødirektoratet, ved forskrift forby eller regulere ferdselen i hele eller deler av reservatet. Utarbeidelse og eventuell innføring av en slik forskrift følger forvaltningslovens regler.

Motorferdsel

I utgangspunktet er all motorisert ferdsel i naturreservatet forbudt. Tradisjonelt er reservatet benyttet i forbindelse med storviltjakt (elg), og det kan derfor være aktuelt med tilpasninger av verneforskriften med hensyn til uttransport av felt elg/hjort på eksisterende traktorveier og i terrenget generelt. I rene skogområder med liten fare for at det skal oppstå kjøreskader, foreslås det et generelt unntak i verneforskriften om at lett terrenggående beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget kan benyttes dersom det er nødvendig.

Det vil også kunne oppstå et behov for bruk av motorkjøretøy i forbindelse med nødvendig vedlikehold på eksisterende traktorveier som går gjennom det foreslåtte verneområdet.

Verneforskriften åpner for at motorferdsel på eksisterende traktorveier i forbindelse med nødvendig vedlikehold kan tillates.

Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag gjelder i tillegg til disse bestemmelsene, men gir ikke tillatelse ut over det vernereglene fastsetter. Det kan være tilfeller hvor det også må innhentes tillatelser etter lov om motorferdsel i utmark og vassdrag. Verneforskriften endrer ikke grunneieres rett til å nekte/regulere motorferdsel på egen grunn.

Skjøtsels- og forvaltningsplaner

Verneformålet i naturreservatet er knyttet opp mot å frede alt naturlig plante- og dyreliv i området. Området skal i størst mulig grad sikres fri utvikling uten inngrep og gjennomføring av skjøtsel er derfor kun unntaksvis nødvendig for å oppfylle verneformålet. Det registrerte artsmangfoldet i det foreslåtte verneområdet er i hovedsak ikke knyttet opp mot kulturbetingete eller kulturbegunstigede naturtyper og skjøtselsbehovet vurderes derfor totalt sett som relativt lite. For å opprettholde verneverdiene kan det være nødvendig å gjennomføre skjøtsel, og det åpnes derfor også for dette i verneforskriften.

I utkast til verneforskrift åpnes det for at det kan utarbeides forvaltningsplan for reservatet.

Etter et eventuelt vedtak om fredning av området som er foreslått i dette verneplanutkastet, vil områdets grenser bli merket i marka med standardiserte grensemerker og skilt. Det kan også bli satt opp informasjonstavler om gjeldende verneforskrifter og avgrensning av området. Det vil bli opprettet oppsynsordninger for verneområdet.

Generelle unntaksbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra vernebestemmelsene dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. nml. § 48. Vesentlig samfunnsinteresser forstås som tiltak av nasjonal betydning.

Forvaltningsmyndighet

Fylkesmannen har tradisjonelt vært tillagt forvaltningsansvaret for verneområder i Norge. Det foregår en prosess hvor kommunene er tilbudt forvaltningsmyndigheten over visse typer verneområder innen kommunens grenser. Hvem som vil bli forvaltningsmyndighet for Birkelid naturreservat vil bli endelig bestemt av Miljødirektoratet etter at vernevedtaket er fattet.

Økonomisk erstatning

Etter reglene i naturmangfoldloven (jf. §§ 50 og 51) har eiere og rettighetshavere i eiendom som blir fredet som naturreservat krav på erstatning for økonomisk tap som er en følge av vernevedtaket. Arbeidsformen frivillig vern innebærer at det forhandles om avtaler med de berørte grunneierne før vernesaken sendes på høring. Det jobbes med å forhandle frem avtale med berørte grunneierne som har tilbudt areal for frivillig vern i dette området. Avtale om erstatningssum forventes å være på plass før det fattes endelig vedtak om vern av området. Når erstatningsnivået er avtalt, vil summen bli utbetalt kort tid etter at det er fattet vernevedtak i statsråd.

Verneprosessen

Kunngjøring – oppstart av verneprosess

Fylkesmannen meldte formelt oppstart av verneprosess for Birkelid i brev av 19.04.2016. Kunngjøringen skjedde ved at det ble sendt ut brev til Songdalen kommune, Vest-Agder fylkeskommune, Statens Vegvesen Region Sør, aktuelle lokale lag og foreninger samt berørte grunneiere. Melding om oppstart av verneplanarbeid ble også annonsert i Fædrelandsvennen.

Sammendrag og vurdering av innkomne innspill

Innspillene som kom inn til oppstartsmeldingen er sammenfattet og vurdert nedenfor.

Statens Vegvesen Region Sør har ingen merknader til at det meldes oppstart av verneprosess på Birkelid.

Forum for natur og friluftsilv – Agder bemerker at det ligger en opparbeidet klatrerute, «Asylet» som sørøst i det foreslåtte verneområdet. Det bes om at det innarbeides i verneforskriften at klatreruten kan opprettholdes og vedlikeholdes. Det påpekes videre at det går en mye brukt og merket tursti fra Oasen skole opp til Suåsheia. Denne stien og merking må kunne opprettholdes og vedlikeholdes selv om området vernes.

Fylkesmannens kommentar

Forslag til verneforskrift åpner for at eksisterende stier, løyper og innretninger kan benyttes og vedlikeholdes som på vernetidspunkt. Fylkesmannen mener derfor at den eksisterende klatreruten faller inn under denne kategorien av eksisterende anlegg og at dagens bruk samt vedlikehold kan opprettholdes uten at dette forringer verneverdiene. Det foreslås derfor at klatreruten inkluderes i verneforskriften § 4 e). Kjerneområde K1 ligger etter det Fylkesmannen kan se nederst i dalen der klatreruten er etablert. Ved ønske om etablering av nye klatreruter i området, mener vi dette må skje etter søknad slik at forvaltningsmyndigheten kan vurdere hvorvidt dette vil kunne være i konflikt med verneverdiene. Etablering av nye klatreruter foreslås derfor innarbeidet i verneforskriften § 7 g). Vi minner i denne sammenheng om at bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt, og dersom det er ønskelig å avholde et slikt arrangement i tilknytning til klatreruta vil dette være søknadspliktig.

Et vern av Birkelid naturreservat vil ikke legge noen begrensninger på bruken av den eksisterende turstien fra Oasen skole og opp til Suåsheia. Forslag til verneforskrift åpner for at denne stien kan merkes, ryddes og vedlikeholdes, jf. § 4 e).

Høring og videre prosess

Formålet med høringen er å kaste lys over mulige konflikter knyttet til ulike interesser som kan bli påvirket av verneplanen. Etter høringen vil høringsuttalelsene bli vurdert i forhold til konfliktgrad og mulige løsninger for området. Fylkesmannen vil så sende sin tilråding om vern av området til Miljødirektoratet, inkludert en oppsummering av høringsuttalelsene og forslag til eventuelle endringer. Basert på etterfølgende anbefaling fra Miljødirektoratet vil deretter Klima og miljødepartementet legge planen fram for regjeringen som avgjør endelig utfall av verneforslaget.

Beskrivelse av området

LOKALITET:	Birkelid
KOMMUNE:	Sogndalen
FYLKE:	Vest-Agder
VERNEKATEGORI (samlet omr.):	Regionalt verneverdig (**)
VEGETASJONSSONE:	Nemoral
HØYDE OVER HAVET:	Ca. 12-180 moh
AREAL:	720 daa

Områdebeskrivelse

Undersøkellesområdet er lokalisert ca. 400 meter vest nordvest for Volleberg i den vestvendte lia ved Birkelid og videre opp på Birkemoen og Suåsheia i Sogndalen kommune. Området er 1,6 km lang på det lengste og 0,8 km bredt. Topografisk er området noe variert med et slakere «platå» oppe på Suåsheia/Birkenesmoen (150-180 moh.) og en bratt østvendt lise ned mot Birkelid (13 moh.). Den østvendte lisen har mange bratte partier og flere øst-vest-gående smådaler. Også noen nord-sørgående daler lenger opp i terrenget.

Berggrunnen består av diorittisk til granittisk gneis (NGU atlas). Løsmassedekket er generelt tynt med fjell i dagen og ellers et tynt torvdekke over berggrunn.

Verneverdig areal er noe mindre enn tilbudt areal (undersøkellesområdet). Kollen lengst øst er tatt ut da den ikke tilfører området noe og gir ikke området en bedre arrondering.

Skogstruktur/påvirkning

Eikene var i nedre deler unge til middelaldrende (anslagsvis opp mot 100 år). I øvre deler av området og svært spredt i nedre del forekommer eldre trær. I de høyreliggende delene av området dominerer furuskog. Trærne er her eldre til gamle og har akkurat begynt å danne død ved. Innen hele området, unntatt de høgstliggende partiene finnes det spredte gamle hogststubber av eik. I nedre del er det enkelte tidligere styva, grove gamle almer forekommer. Dette indikerer at skogen tidligere har vært åpnere. Dødv mengden varierte, men har gjennomgående liten kontinuitet. I midtre del, helt sør i området finnes det et mindre parti med temmelig store barlind. Nedenfor den østvendte bergveggen og i enkelte av de små tverrdalene finnes det enkelte partier med rikere skog av lind, alm, eik og andre lauvtrær.

Verneverdier

Området som foreslås vernet inneholder fire kartlagte kjerneområder (K1-K4) der alle er rik edellauvskog med alm-lindeskog og/eller lågurt-eikeskogutforming. Kjerneområde K1 inneholder begge de to utformingene der alm-lindeskogen også inneholder hassel, rogn, lind, alm, spisslønn, svartor, ask, bjørk, eik og osp. Området viste stor variasjon i karplanter med noen basekrevende arter som myske, trollbær og kranskonvall. Det er registrert en del død ved innenfor K1, men mest av liten dimensjon. I tillegg finnes det noen eldre styva, grove, gamle almer. Disse indikerer at skogen tidligere har vært mer åpen. Kjerneområde 2 (K2) er en liten lokalitet rik edelløvsog med alm-lindeskogutforming. I dette området fantes det en liten andel død ved og få sjeldne arter ble registrert. I det tredje kjerneområdet finnes det rik edelløvsog med alm-lindeskog og lågurt-

eikeskogutforming. Tresjiktet i alm-lindeskogen består av lind, osp, eik, spisslønn, rogn og bjørk. Dominerende karplanter er ormetelg, skogsvingel og fingerstarr. Fire rødlistearter (bølgekjuke, eikedynekjuke, oksetungesopp og furuskjell) ble registrert i lokaliteten under feltarbeidet. Eikene i dette kjerneområdet er unge til middelaldrende, noen hule ved basis. Det er registrert sparsomt med død ved, mest av osp og lind. Det siste kjerneområdet (K4) består av rik edelløvsskog med alm-lindeskogutforming der alm er det dominerende treslaget. Det er imidlertid også innslag av eik, spisslønn og osp. En del eldre lindesokler ble registrert, men utover dette var trærne unge til middelaldrende. Andelen død ved innenfor lokaliteten er lav.

I de fattigere furu- og eikedominerte områdene ble det ikke registrert noen rødlistearter sett bort fra partiet med en del større barlind. De rike edelløvsogksområdene inneholdt imidlertid flere rødlistearter som er knyttet til edelløvsskog. Potensialet for at det finnes flere rødlistearter, blant annet insekter og markboende sopp er til stede. Totalt ble det registrert 10 rødlistearter (hovedsakelig sopp og mose) innenfor kjerneområdene, noe som regnes som relativt høyt i Vest-Agder.

Verneformål

Området foreslås vernet som naturreservat med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62.

Formålet med naturreservatet er å bevare et sammenhengende, urørt skogområde med rik edelløvsskog av alm-lindeskog og lågurt-eikeskogutforming. Treslagsvariasjonen er høy og området innehar et stort artsmangfold. Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Tekniske inngrep

Området er fritt for tyngre tekniske inngrep.

Planstatus

I kommuneplanens arealdel er det foreslåtte naturreservatet avsatt til landbruks-, natur- og friluftsområde (LNF).

Andre interesser

Området er i dag i bruk til storviltjakt og friluftsliv. Sørøst i området går det en merket sti fra Oasen skole på Birkelid og opp til Suåsheia. I fjellveggen opp til Suåsheia er det også en opparbeidet klatrerute. Fylkesmannen kjenner ikke til andre interesser i området.

Forslag til forskrift om vern av Birkelid naturreservat i Songdalen kommune i Vest-Agder fylke

Fastsatt ved kongelig resolusjon..... med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34, jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima og miljødepartementet.

§ 1. (formål)

Formålet med naturreservatet er å bevare et sammenhengende, urørt skogområde med rik edelløvskog av alm-lindeskog og lågurt-eikeskogutforming. Treslagsvariasjonen er høy og området innehar et stort artsmangfold. Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2. (geografisk avgrensning)

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Songdalen kommune: 77/8 og 77/1. Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 720 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet desember 2016. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Songdalen kommune, hos Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernebestemmelser)

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra naturreservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødige forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veier, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.
- d) Bruk av naturreservatet til idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt.

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Sanking av bær og matsopp.
- b) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- c) Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.

- d) Vedlikehold av bygninger, veier og andre anlegg og innretninger i henhold til tilstand på vernetidspunktet.
- e) Merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier, løyper, klatreruter, bruer og skilt.
- f) Utsetting av saltstein.
- g) Bålbrenning med tørrkvist eller medbrakt ved, i samsvar med gjeldende lovverk.

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner. I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a) Motorisert ferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- b) Utenom eksisterende veier eller traseer godkjent i forvaltningsplan, er bruk av sykkel, hest og kjerre samt ridning forbudt.

§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- b) Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- c) Landing og start med Forsvarets luftfartøy.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- b) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- c) Avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d.
- d) Tilrettelegging og bruk av reservatet for friluftsliv og pedagogiske aktiviteter dersom det ikke er i strid med vernevedtakets formål.
- e) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 d og e samt § 7 a og b.
- f) Beiting.
- g) Etablering av nye klatreruter i tilknytning til eksisterende klatrefelt i sørøst

§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette

tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

Det skal utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltningsmyndighet)

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. (ikrafttredelse)

Denne forskriften trer i kraft straks.